

ČLOVĚK A SPOLEČNOST

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

OBČANSKÝ A SPOLEČENSKOVĚDNÍ ZÁKLAD

Obsah předmětu

Vyučovací předmět OSZ je utvořen ze vzdělávacího oboru Občanský a společenskovední základ. V jeho rámci jsou realizována některá témata ze vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví a průřezová témata Osobnostní a sociální výchova, Mediální výchova, Multikulturní výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a Enviromentální výchova. Vzdělávací obsah integrovaných témat (Výchova ke zdraví, průřezová témata) se neodděluje a je žákům podáván v širších souvislostech společně s obsahem hlavního vzdělávacího oboru.

Mezi hlavní cíle vyučovacího předmětu OSZ patří seznámení žáků se základy různých společenskovedních oborů, jež povede k vytvoření komplexního pohledu žáků na svět v celé jeho společenské a kulturní rozmanitosti, pestrosti a složitosti a k rozvíjení schopnosti využít ho k rozvoji vlastní osobnosti, k utváření a rozvoji mezilidských vztahů, k aktivní účasti na společenském a občanském životě a v neposlední řadě k orientaci ve světě.

Časové vymezení předmětu

Vyučovací předmět OSZ je zařazen jako povinný v 1. – 3. ročníku s časovou dotací 1 hodina týdně. Na předmět navazuje ve 4. ročníku volitelný předmět Základy společenských věd (s časovou dotací 2 hodiny týdně) a Společenskovední seminář (2 hodiny týdně). V posledním ročníku se časová dotace projeví v hloubce přístupu k učivu, nikoli rozsahem očekávaných výstupů či učiva jako celku.

Organizace výuky

Vzhledem k naplnění hlavních cílů vyučovacího předmětu probíhá výuka tradiční metodou výkladu (frontální výuka) a metodami, které napomáhají k formování žákovy osobnosti, tj. například diskuse, psychosociální hry, skupinová práce, práce na projektech apod.

Výuka probíhá převážně v běžných třídách a ve třídách s interaktivní tabulí.

Výchovné a vzdělávací strategie

Na úrovni vyučovacího předmětu OSZ jsou pro utváření a rozvíjení následujících kompetencí využívány tyto výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

- učitel motivuje žáky ke sběru informací k zadaným či vybraným tématům prostřednictvím internetových zdrojů, multimediálních encyklopedií, statistických analýz apod.
- učitel používáním různých informačních zdrojů rozvíjí u žáků schopnosti vyhledávat a získávat informace a používat je při studiu
- učitel využívá mezipředmětových vztahů ke zpestření výuky a k prohloubení znalostí a opakování učiva

Kompetence k řešení problémů

- učitel motivuje žáky k úvahám o společenských problémech, společenských jevech a procesech, navozuje situace, v nichž žáci analyzují vybraný společensko-vědní problém, navrhnou vlastní postupy řešení a snaží se je věcně argumentovat
- učitel upozorňuje žáky na významné společenské problémy, události a situace, pomáhá jim s vytvářením, ověřováním a zpřesňováním hypotéz o jejich možné interpretaci a nabízí jim příležitost k prezentaci vlastních názorů před spolužáky
- učitel zadává úkoly tak, aby žáci byli nuceni jejich řešení hledat v konkrétní společenské situaci, ve které se nacházejí

Kompetence komunikativní

- učitel vytváří žákům dostatek příležitostí k nácviku vhodných způsobů chování a k ověřování naučených komunikativních dovedností v modelových situacích
- učitel vede žáky ke kladení jasných a srozumitelných dotazů, k obhajobě vlastního stanoviska pomocí vhodných a věcně i eticky správných argumentů, k hledání protiargumentů
- učitel směřuje žáky k vytváření ucelených názorů k zadaným či vybraným společenským tématům (samostatně nebo ve skupinách), které prezentují před spolužáky

Kompetence sociální a personální

- učitel navozuje situace (např. pomocí psychoher), v nichž žáci rozvíjejí vztahy k sobě i k ostatním, podporuje vytváření a rozvíjení mezilidských vztahů mezi žáky a rovněž mezi žáky a učitelem
- učitel navozuje situace, v nichž si žáci stanovují osobní cíle a reflektují své životní hodnoty a postoje a konfrontují je se spolužáky

Kompetence občanské

- učitel motivuje žáky ke sledování aktuální situace v České republice i ve světě (politické, sociální, ekologické, ekonomické aj.)
- učitel na modelových situacích (např. simulace jednání v parlamentu) seznamuje žáky se základními principy občanské demokratické společnosti
- učitel využívá aktuálních možností pro uspořádání setkání žáků s osobnostmi z politického, kulturního a společenského života